

Sobre les funcions i tasques dels tutors

Professorat de l'IES Son Servera

Al'actual sistema educatiu la diversitat és un fet indiscutible. No només es tracta de la diversitat social, econòmica, de ritme d'aprenentatge i rendiment acadèmic sinó que va més enllà. Ara la complexitat creix i comprèn la multiculturalitat, i en ella, la diversitat de valors religiosos, de llengua i de concepció de la vida. A aquest fet s'afegeix que en moltes zones de la nostra comunitat, predominantment turístiques, existeixen nombroses famílies temporeres que treballen i hi viuen intermitentment. Aquest fet es tradueix en molts casos concrets d'alumnes que:

- S'incorporen tard al curs escolar.
- Abandonen el curs per continuar-lo en centres d'altres zones o comunitats.
- S'incorporen al centre sense coneixement de les llengües oficials (cas dels estrangers)
- Alumnes, majoritàriament procedents del nord d'Àfrica, que arriben sense escolarització o

que ho han estat de forma irregular o intermitent.

Per desgràcia aquesta diversitat complica, encara més, el procés d'aprenentatge fent difícil el seguiment del treball i l'actitud personal, fins i tot ocasionant tensió, desconcentració i indiferència amb alumnes que no acaben d'integrar-se (fracàs escolar).

En aquest context el bon desenvolupament del paper del professor/a-tutor/a és, òbviament, fonamental. El professorat que fa tutoria té assignades una multitud de funcions, a més de les de qualsevol docent, que li són prò-

pies i exclusives i de les que ha de respondre i que resulten imprescindibles pel bon funcionament del seu grup:

- Les derivades de la llei,
- Les del dia a dia que solen passar inadvertides però que consumeixen l'energia i el temps
- Les activitats suggerides pel departament d'orientació per a les hores de tutoria lectiva

Les primeres, contingudes en els textos legals, són ampliables i orientades en el llibre *Orientación y Tutoria* publicat pel MEC, el qual ens diu textualment:

"La pluralidad de profesoras que atienden a los diferentes grupos de alumnos, la variedad de los objetivos educativos que se persiguen y el complejo funcionamiento de los centros de secundaria, son razones suficientes para determinar la necesidad de la figura del tutor. En consecuencia, resulta necesario que algún profesor, además de sus responsabilidades de área' asuma

de modo formal e institucional funciones tutoriales ... También, en coherencia con ello, es preciso que alguna de las actividades de tutoría y orientación queden determinadas en el horario escolar en forma de hora de tutoría. "La designación de la figura del tutor responde a la intención de personalizar y de dar sistematicidad a los procesos educativos". "... la acción específicamente tutoría consiste no sólo en la coordinación del proceso evaluador de los alumnos, sino principalmente, en la adecuación de la oferta educativa a sus necesidades para proceder a las oportunas adaptaciones curriculares y, en general, a la detección y atención de las necesidades de apoyo de algunos alumnos en determinados momentos de su escolarización o a lo largo de toda ella"

"Las funciones y tareas generales que se encomiendan al tutor tienen tres tipos de destinatarios: Ante todo el alumnado, pero también el profesorado y las familias".

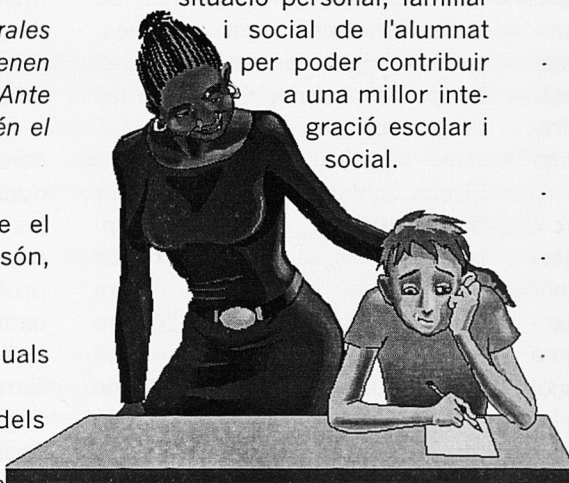
Les activitats del tutor que el mencionat llibre enumera són, entre altres:

1. Tenir entrevistes individuals amb els alumnes.
2. Organitzar l'acollida dels alumnes
3. Analitzar amb el resta del professorat les dificultats escolars dels alumnes i cercar els assessoraments i suports necessaris.
4. Concertar amb l'equip educatiu un pla d'acció tutorial pertot el curs.
5. Transmetre al professorat informacions útils sobre l'alumnat.
6. Establir camins de col·laboració amb la resta de tutors.
7. Seleccionar, programar i realitzar les activitats que es considerin més oportunes pels seus alumnes.
8. Procurar la col·laboració dels pares i mares en relació amb el treball personal dels seus fills.
9. Mantenir entrevistes individualitzades amb els pares.

10. Coordinar grups de discussió sobre temes formatius d'interès per als pares.
11. Tenir reunions amb els pares al llarg del curs
12. Preparar visites a empreses, serveis, llocs d'oci etc. amb col·laboració amb els pares.

Per poder complir les seves funcions i realitzar la programació d'activitats el tutor necessita:

- Recollir de forma sistemàtica informació, opinions i propostes del professorat sobre qüestions que afectin al grup o a algun/a alumne/a en particular.
- Recollir informació sobre els antecedents escolars i la situació personal, familiar i social de l'alumnat per poder contribuir a una millor integració escolar i social.

- En conèixer la situació de cada alumne en el grup, en el centre i en el seu entorn familiar social, intervenir per a afavorir la seva integració escolar i social.
- Conèixer la dinàmica interna del grup i intervenir si es fa necessari per a recompondre-la.

També llegim en el citat llibre que el treball dels professors tutors ha de ser reconegut, recolzat i incentivat i que tota la comunitat educativa s'ha d'implicar en el desenvolupament de l'acció tutorial.

Per a la realització de les esmentades funcions i activitats el men-

cionat text recull el següent sobre l'horari dels tutors: inclourà una hora lectiva setmanal amb tot el grup d'alumnes pel desenvolupament de les activitats de tutoria, més dues hores complementàries setmanals per a l'atenció dels pares, la col·laboració amb el cap d'estudis, amb el departament d'orientació i departament d'activitats complementàries i extraescolars i per a altres tasques realitzades amb la tutoria.

A més d'aquestes activitats, difícilment realitzables en l'horari assignat, hi ha aquelles "petites" però ineludibles tasques de cada dia, que sovint passen desapercebudes, com, per exemple:

- Controlar l'assistència a classe del grup i els justificants de faltes.
- Responsabilitzar-se de passar tota la informació general procedent del centre i dels departaments.
- Acompanyar-los a les sortides.
- Responsabilitzar-se del lliurament i/o recollida de sancions i del seu compliment.
- Responsabilitzar-se del seguiment de adaptacions curriculars, comportament i actitud, classes de suport i qualsevol altre aspecte de la vida escolar de l'alumne que hagi d'ésser controlat i avaluat.
- Fer de nexa puntual i quotidiana entre alumnes i alumnes, professors i alumnes, professors professors del mateix equip educatiu, alumnes i departament: d'orientació, entre escola i pares mares i, de vegades, fins i tot, entre alumnes i els seus propis pares i mares.

Si reflexionam sobre les funcions i tasques que el tutor ha de du a terme dins uns centres de les característiques apuntades abans i el temps previst per a la seva realització, ens adonam tot d'una de la manca de disponibilitat horària per desenvolupar-les i aconseguir les finalitats i els

objectius que li són encomanats. Òbviament, el temps de què disposam no és suficient. A la llei no es contempla una hora, per exemple, per a reunions de coordinació periòdica amb l'equip educatiu de cada grup. Tampoc no s'inclou temps per a l'atenció individual dels alumnes, la qual, segons la nostra experiència, és un dels punts claus per poder personalitzar l'ensenyament donant una resposta educativa i humana a bona part de la problemàtica que sobre la disciplina, hàbits de feina i situacions conflictives presenten els nostres instituts. També consideram que les dues hores complementàries (atenció a pares i coordinació amb prefectura d'estudis i departament d'orientació) s'haurien de considerar dins l'horari lectiu per a garantir que aquesta coordinació i col·laboració fos obligada i regular donada la seva importància i que la relació amb els pares fos fluïda i freqüent i no esporàdica o ocasional.

En conclusió, i amb l'únic objectiu de millorar el funcionament dels centres a través d'una atenció més personalitzada i humana als alumnes i les seves famílies i d'aconseguir el temps necessari per dur a terme un vertader seguiment de la vida acadèmica, social i personal dels alumnes, necessitam i sol·licitam les següents hores en l'horari del tutor, a més de l'hora de tutoria lectiva amb el grup sencer:

1. Una hora per atenció individual dels alumnes (que hauria d'estar coordinada amb una hora d'algun membre de l'equip d'orientació).
2. Una hora de coordinació amb l'equip educatiu del grup.
3. Una hora per a la coordinació amb la resta dels tutors del mateix nivell.
4. Una hora per a l'atenció regular, i no excepcional, dels pares, la qual inclouria visites personals, cridades telefòniques, control del compliment de sancions, etc.

5. Hores per a formació contínua inicial, de progrés i seguiment i avaluació i memòria final per a treure conclusions i fer propostes per l'any següent.

També creim que s'hauria de tenir en compte la voluntarietat per a l'assignació de tutories.

D'aquestes hores, al manco dues, a més de l'hora de tutoria amb el grup sencer, haurien de tenir el caràcter de lectives, i la resta haurien de considerar-se com a complementàries, essent així necessari reduir l'horari del tutor.

La nostra proposta concreta és reduir l'horari dels professors tutors en tres hores al manco, de manera que no se'ls pugui assignar més de quinze hores de docència directa amb alumnes, podent així disposar de més temps per a concentrar-se en les tasques pròpies de la tutoria

Si ens conformam amb un tutor burocràtic que es dediqui a "complir les seves funcions" en l'horari establert, no hi cabria la nostra sol·licitud. En canvi, si analitzam el context educatiu, complex i canviant, on el rol del tutor ha de ser tan important, avançant-se als fets, prevenint els conflictes, escoltant, comprenent, orientant, solucionant... és essencial el millorament ràpid i dràstic de les seves condicions laborals.

D'un professor que no elegeix ser tutor, fins i tot pot ser que no tingui un perfil indicat per fer aquestes funcions de forma eficaç i exitosa, que no rep compensació econòmica ni horària suficient, no pot esperar-se que s'impliqui plenament en les tasques que li són encomanades. Per tant, en aquestes condicions laborals, l'acció tutorial té poques probabilitats d'eficàcia

Per altra banda, creim que és un bon moment per reivindicar una millora de les condicions laborals dels professors-tutors: Ara ja tenim les competències en matè-

ria educativa, depenem de nosaltres mateixos, i tenim l'oportunitat (no la podem deixar passar) de millorar la qualitat de la nostra educació, fonament del futur, i que passa ineludiblement per la millora de les condicions de treball del professorat i la creació i potenciació de figures, com la del tutor, amb funcions ben delimitades i específiques i amb les condicions necessàries per a dur-les a terme de manera eficaç.

Dins ca nostra, coneixent els problemes, exposant-los i analitzant-los entre tots, sense por, sense censures i amb suport i la solidaritat de tota la comunitat educativa és com podrem, en compromís, amb paciència però ferma, minimitzar els conflictes i el fracàs escolar, optimitzar el rendiment de l'alumnat i, en definitiva, millorar l'educació integral dels nostres alumnes.

Per saber com es pot millorar l'educació no és suficient l'anàlisi i les estadístiques de grans teòrics. L'opinió més vàlida és la del professorat i alumnat, els que cada dia vivim els problemes i les satisfaccions, i que tenim la ferma voluntat de millorar el sistema si ens escolten i ens garanteixen les condicions i els recursos necessaris. L'actitud davant les autoritats educatives mai serà d'enfrontament, sempre cercarem el diàleg i la solidaritat perquè l'educació és d'interès de tots i només entre tots la podrem millorar i apropar-nos cada vegada més a l'ideal d'educació integral que perseguim. □